

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ
ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ 2003

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ

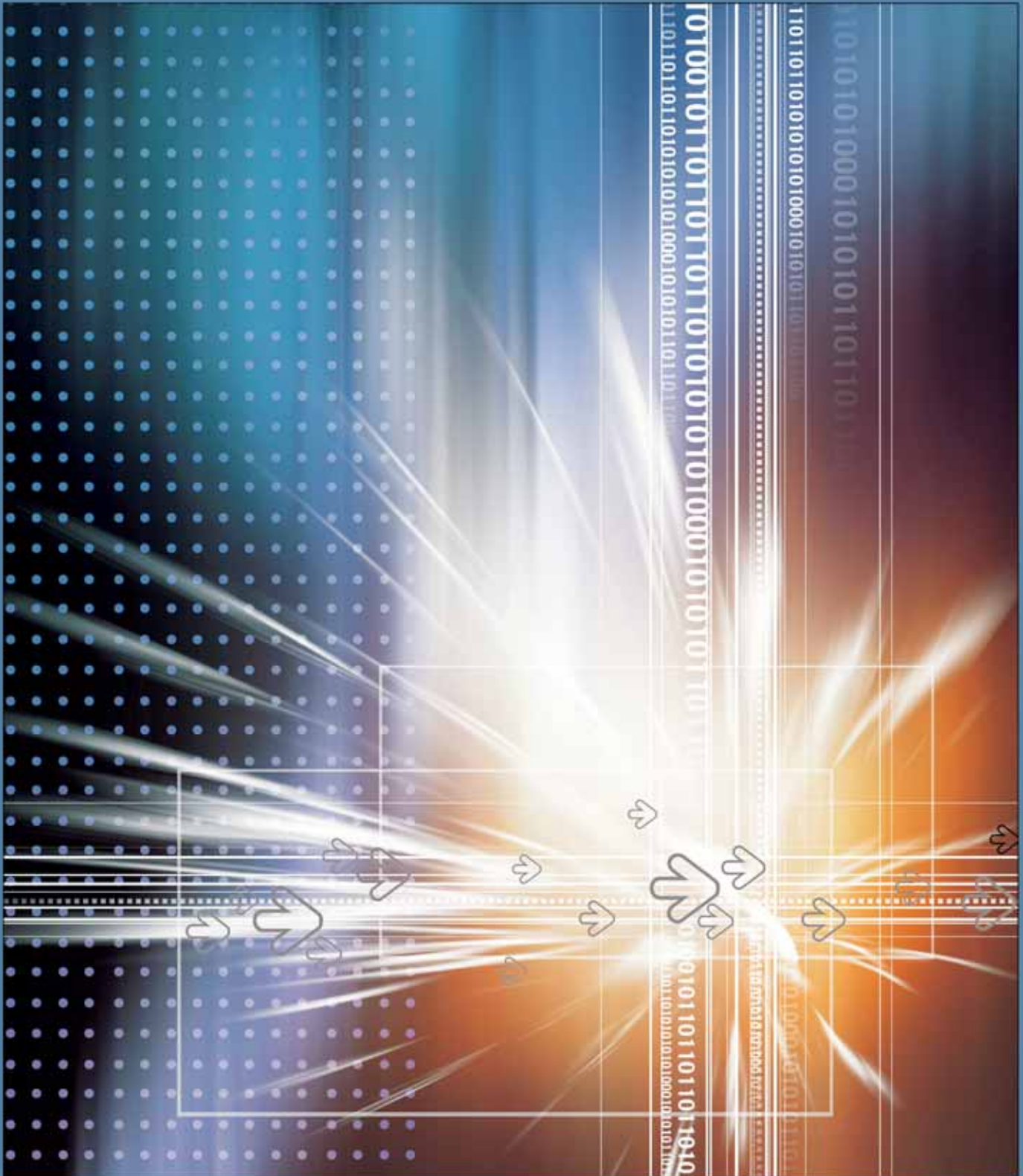
ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ
2003.

- Давне 1880. године засијала је прва електрична светиљка у Београду
- Изградњом прве јавне електричне термоцентрале 1893. године, Београд се сврстао међу ретке престонице у Европи и свету, које су осветљене електричном енергијом
- На српској реци Ђетињи је 1900. године покренута турбина прве хидроцентрале на наизменичну струју, само четири године након оне на Нијагари

*"Тежимо за њим да електрика, поред леба и воде,
постане свакодневна потреба
и то како за варошанина
и тако и за најсиромашнијег сељака нашег"*

Ђорђе Станојевић, (1858-1921.)
свестрани научник, ректор Универзитета у Београду
- визионар и зачетник електрификације у Србији

ЕПС = ЕНЕРГИЈА = ЖИВОТ

Служећи човеку, имамо обавезу
да стално повећавамо квалитет услуге
и бригу о животној средини.

Тржишно оријентисани,
ми смо равноправан, поуздан и озбиљан партнер
у европским интеграцијама.

Др Владимир Борђевић,
генерални директор

Поштовани,

Пред Вама је преглед најважнијих показатеља пословања ЈП Електропривреда Србије у 2003. години.

Била је то још једна година у којој је ЕПС направио крупне кораке ка потпуној стабилизацији пословања и интеграцији у савремене енергетске токове. У њој смо успели да наставимо јачање електропривредне делатности и наше компаније.

Остварени резултати нас охрабрују јер смо показали да смо спремни и способни да прихватимо промене и да се прилагодимо новим енергетским изазовима.

Са задовољством истичемо да смо и ове године обезбедили довољно електричне енергије за све потрошаче у Србији.

Производња у рудницима и електранама и могућности преносне и дистрибутивне мреже и у 2003. години су побољшане, захваљујући инвестицијама из сопственог прихода, иностраним кредитима и донацијама.

Истовремено са рекордима у производњи угља и електричне енергије, настављени су процеси реструктурирања компаније и рационализације пословања. Рационализацијама и смањењем трошкова у свим сегментима пословања током 2003. године, остварене су уштеде од 4,1 милијарде динара. Створени су услови да се из састава ЕПС-а издвоји укупно девет предузећа чија делатност није у директној функцији производње електричне енергије, а укупан број радника је смањен за 6 100.

Цене електричне енергије промењене су 1. јула 2003. године. Производни и економски потенцијали наше компаније из године године у годину се поправљају, па је 2003. година била прва година у којој за потребе ЕПС-а није било субвенција из буџета Републике Србије. Ипак, ниво цене достигнут до краја 2003. покрива само оперативне трошкове, део старих дугова и финансирање приоритетних инвестиција.

Проф. др Јерослав Живанић,
председник Управног одбора

Према досадашњим пројекцијама развоја електропривреде, неопходно је да структурно јачање електроенергетског сектора у наредној години тече паралелно са снажењем економског потенцијала предузећа.

ЕПС је у 2003. години дао значајан допринос креирању и припреми законских докумената који ће, по угледу на усвојене европске прописе и опредељења, створити институционалне оквире за реорганизацију електроенергетског сектора у Републици Србији. Застој у доношењу Закона о енергетици и Стратегије развоја енергетике у Србији, није, међутим, зауставио динамично прилагођавање ЕПС-ове организационе структуре захтевима чија се реализација очекује по доношењу тих стратешки важних докумената.

Освајање и примена савремених технологија у развоју производње угља и производње, преноса и дистрибуције електричне енергије трајно су опредељење Електропривреде Србије. У 2003. години су значајно појачане управљачка, информатичка и телекомуникациона инфраструктура. То су предуслови за равноправно укључивање Републике Србије у европско и регионално тржиште електричне енергије.

Промене у структури енергетског сектора, чији је један од циљева и ефикасна, профитабилна електропривреда, носе са собом многе изазове. Очигледан напредак у многим сегментима пословања током 2003. године резултат је знања, способности и одлучности људи који су свој животни пут везали за Електропривреду Србије. Ти људи су гарант успешног развоја предузећа које за собом има дугу традицију успеха и које ће и у будућности давати снажан подстицај укупном развоју Републике.

до 3. јула 2003.

ОСНИВАЊЕ - Законом о електропривреди 1991. године основано је предузеће за производњу, пренос и дистрибуцију електричне енергије и производњу угља - Електропривреда Србије, у које су обједињена сва електропривредна предузећа и угљенокопи у Републици.

ЕПС од 1. јануара 1992. године послује као јавно предузеће.

*Програмом реструктурирања, из система ЕПС-а је 3. јула 2003. године издвојено ЈП за подземну експлоатацију угља.

ФИРМА - Јавно предузеће "Електропривреда Србије", са потпуном одговорношћу. Скраћени назив фирме - ЈП "ЕПС" са п.о.

СЕДИШТЕ - Београд, Царице Милице број 2.

РЕГИСТРАЦИЈА - оснивање ЈП ЕПС уписано је Решењем ФИ 14410/91 код Окружног привредног суда у Београду.

ДЕЛАТНОСТ - производња електричне и топлотне енергије, пренос и дистрибуција електричне енергије, управљање електроенергетским системом и производња, прерада и транспорт угља. ЕПС се бави и пројектовањем, градњом и одржавањем електроенергетских и других објеката у оквиру своје делатности, прометом електричне енергије и угља, научно-истраживачким радом у области електропривреде, геолошким испитивањима, спољнотрговинским прометом, превођењем бродова преко преводница хидроелектрана на јавним пловним путевима.

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА - вертикално организовано предузеће у оквиру кога су основана 22 јавна предузећа: седам за производњу електричне енергије, три за производњу, прераду и транспорт угља, једно за пренос и 11 за дистрибуцију електричне енергије. (Од јуна 1999. године, Предузеће није у могућности да користи своје капацитете на Космету и да управља њима).

ЕПС је као оснивач или суоснивач, за обављање послова везаних за своју делатност, основао пет предузећа у облику друштва капитала. По сличном принципу су и јавна предузећа ЕПС-а основала 16 предузећа.

ОБЛИК СВОЈИНЕ - ЕПС, као и јавна предузећа која је основао уз сагласност Владе Републике Србије, послују у државној својини.

УПРАВА ПРЕДУЗЕЋА - Управни одбор, Надзорни одбор, генерални директор - све их именује Влада Републике Србије. У седишту ЕПС-а у Београду је 10 дирекција и 4 центра. Директори дирекција и центара, као и директори јавних предузећа ЕПС-а, чине пословодство Електропривреде Србије.

УПРАВНИ ОДБОР - обезбеђује услове за остваривање стратешких циљева Предузећа, техничко-технолошко и економско јединство електроенергетског система Републике Србије.

НАДЗОРНИ ОДБОР - обавља надзор над радом и пословањем ЕПС-а и јавних предузећа у његовом саставу.

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР - представља и заступа ЕПС, предлаже Управном одбору основе пословне политике, програме рада и планове развоја, организује и руководи пословањем Предузећа.

ЈЕЗИКОМ БРОЈКИ

ИНСТАЛИСАНА СНАГА КАПАЦИТЕТА
ЗА ПРОИЗВОДЊУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ 8 355 MW

УЧЕШЋЕ У СНАЗИ:

термоелектране на угљ - 25 блокова укупне снаге	5 171 MW	
термоелектране-топлане на гас и течна горива - 6 блокова укупне снаге	353 MW	
проточне хидроелектране - 31 агрегат укупне снаге	1 849 MW	
акумулационе хидроелектране - 17 агрегата укупне снаге	368 MW	
реверзибилна хидроелектрана - 2 агрегата укупне снаге	614 MW	

УКУПНА ПРОИЗВОДЊА ЕЛЕКТРАНА ЕПС-а 33 436 GWh

термоелектране на угљ	23 712 GWh	
термоелектране-топлане на гас и течна горива	606 GWh	
хидроелектране	9 118 GWh	

БРУТО ПОТРОШЊА У СРБИЈИ 34 340 GWh

*УКУПНА ПРОИЗВОДЊА УГЉА 33 355 193 t

из површинске експлоатације	32 815 226 t	
**из подземне експлоатације	539 967 t	
термоелектранама испоручено	30 326 833 t	

ЈЕЗИКОМ БРОЈКИ

ПРЕНОСНА МРЕЖА	
Трансформаторске станице	Високонапонски далеководи
7 150 MVA снаге 400/x kV	1 538 km напона 400 kV
7 050 MVA снаге 220/x kV	2 151 km напона 220 kV
13 150 MVA снаге 110/x kV	5 720 km напона 110 kV

*ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА	
Укупан број потрошача	3 218 414
на високом и средњем напону	3 501
на ниском напону	3 214 913

*ПОТРОШАЧИМА У СРБИЈИ ИСПОРУЧЕНО	23 942 GWh
Највеће учешће у потрошњи остварила домаћинства са	58.84 %

*ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ	
Пословна имовина	298 260 641 000 динара
Вредност капитала	401 471 927 000 динара
Укупан приход	80 113 350 000 динара
Укупан расход	84 700 531 000 динара
Укупан губитак	4 587 181 000 динара

ПРОСЕЧНА ЦЕНА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ОСТВАРЕНА НА КОНЗУМНОМ ПОДРУЧЈУ СРБИЈЕ	224.33 пара/kWh
---	-----------------

УКУПАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ	49 631
------------------------	--------

* Без јавних предузећа са Космета

** Производња за прво полугође, до издвајања ЈП из система ЕПС-а

ИЗ "ДНЕВНИКА РАДА"

- Јавна предузећа ТЕ Никола Тесла и ТЕ Костолац остварила највећу годишњу производњу у протеклих 10 година (20 383 GWh).
- У РБ Колубара забележен годишњи рекорд у производњи јаловине.
- Обављени капитални ремонти блокова 1 и 3 у ТЕ Никола Тесла А и блока 2 у ТЕ Костолац Б.
- Обављен капитални ремонт мотор-генератора Р-2 реверзибилне ХЕ Бајина Башта, финансиран донацијом јапанске Владе, вредном око 10 милиона долара (обе машине). Ремонт је рађен први пут након 20 година.
- Завршена ревитализација багера SRs 1201 у РБ Колубара. Производни капацитет багера повећан на 4 000 тона угља или откривке дневно.
- Склопљен уговор о ревитализацији Ђердапа I. Посао вредан 100 милиона долара биће финансиран из дуга бившег СССР-а према бившој СФРЈ. Након ревитализације инсталисана снага ће се увећати за 60 MW.
- У оквиру Програма рационализације и реструктурирања ЕПС-а ЈП за подземну експлоатацију угља издвојено је 3. јула из састава Електропривреде Србије.
- Из ЕПС-а издвојено осам предузећа која испуњавају све услове за самосталан наступ на тржишту. Основано је још 12 предузећа која ће у току 2004. године такође бити издвојено из ЕПС-а. Сва та предузећа ће у првих неколико година радити за ЕПС а затим ће се наћи изложена конкуренцији на тржишту.

ИЗ "ДНЕВНИКА РАДА"

- Први пут после 11 година потписани и реализовани уговори о комерцијалном извозу електричне енергије.
- У оквиру изградње савремене магистралне телекомуникационе мреже, постављено 500 километара оптичких каблова најновије генерације од чворишта између Бајине Баште и Београда и до границе са Хрватском и Мађарском.
- Активан рад представника ЕПС-а у радним телима за успостављање тржишта енергије у југоисточној Европи.
- Од средине јуна ЕПС председава SUDEL-ом са мандатом од две године.
- Пројектом о репрограмирању обухваћено 64% старих дугова за електричну енергију (домаћинства потписала споразуме за регулисање дугова у износу од 4,1 милијарду динара).
- У оквиру Програма за унапређење односа са потрошачима, око 700 шалтерских радника похађало едукативне семинаре.
- ЈП ЕПС Електровојводина добила је Диплому и Велики пехар, као највише признање за врхунски квалитет приказаних решења у управљању у електродистрибуцијама на 12. Међународном сајму електронике и енергетике у Новом Саду.
- Уз Дан ЕПС-а, 6. октобар, обележен јубилеј 110 година електрификације Србије
- ХЕ Вучје обележила 100 година рада.

"ПРИВРЕДНА СЛИКА" СРБИЈЕ У 2003.

Привредна кретања у 2003. години могу се окарактерисати са неколико основних показатеља. Посматрајући 2003. годину према претходној, може се констатовати да је:

- физички обим индустријске производње опао за 3%
- цене индустријских производа су порасле за 4,8%
- цене на мало су повећане за 9,9%
- трошкови живота су повећани за 9,9%

Годину су обележили и

- макроекономска стабилност
- процес приватизације друштвених предузећа
- разматрања о могућим моделима реструктурирања енергетског сектора
- усвајање Закона о изменама и допунама закона о рударству
- почетак рада Агенције за енергетску ефикасност
- активан рад представника наше компаније у радним телима за успостављање тржишта енергије у југоисточној Европи

али и

- недовољна платежна способност купаца електричне енергије, што се одразило на потраживања ЕПС-а за испоручену робу. Ипак, бележимо да су просечне зараде у привреди повећане у односу на претходну годину за 22% , односно укупно за 25%.

Планом рада ЈП ЕПС утврђени су циљеви реорганизације и реструктурирања, који су у ЕПС-у схваћени као процес, који ће се остварити у три фазе, од 2003. до 2005. године.

У последње две године је:

- осамостаљено 8 предузећа такозваног "трећег круга", са 2600 запослених, уз сву потребну помоћ ЕПС-а, пре свега финансијску
- издвојена подземна експлоатација угља са 5400 запослених, такође уз велику материјалну помоћ ЕПС-а
- започео процес формирања предузећа која нису у директној функцији производње електричне енергије

1. Донете су одлуке о формирању 12 предузећа са 3600 запослених и та предузећа су регистрована у трговинским судовима - цео посао ће бити завршен до средине 2004. године
2. Програмом пословања за 2004. годину предвиђено је да се формира још 15 таквих предузећа са 4000 запослених
3. У 2005. години биће издвојен већи број предузећа са око 3000 запослених

У 2004. години планирано је смањивање броја запослених за 1800, путем стимулативних отпремнина.

Сви остали послови око реорганизације ЕПС-а везани су за закон о енергетици, који ће, очекује се, бити донет средином 2004. године.

ПОГЛЕД КА 2004. ГОДИНИ

Очекује се да ће из ЕПС-а бити издвојени Пренос електричне енергије и Оператор преносног система.

У ЕПС-у постоји доста висок степен сагласности да нови ЕПС треба да буде организован као нека врста холдинга, са мањим бројем предузећа него што их сада има.

У том холдингу ће, вероватно, бити следећа предузећа: Хидроелектране, РБ Колубара, ТЕ Никола Тесла, Површински копови и ТЕ Костолац (једно предузеће), Панонске електране и вероватно, предузеће за производњу угља и електричне енергије Космет, и по свој прилици, пет електродистрибуција, укључујући и Електро-космет.

Матично предузеће ЕПС треба да обавља послове управљања холдингом, стратешким развојем, трговином електричном енергијом на велико, односно снабдевањем тарифних купаца и другим пословима који су нужни или које је рационално да се обављају на нивоу система.

Одлуку о том новом ЕПС-у треба да донесе Влада Србије у року од шест месеци од дана доношења Закона о енергетици.

У Републици Србији је потребно да се води јединствена политика развоја у области енергетике и да се створе услови за сталан и уједначен развој стратешки важних делатности у тој области. Због тога се приступило изради јединственог закона који обухвата све делатности у области енергетике.

Реформе у енергетици ће, очекује се, створити предуслове за ефикаснији рад свих субјеката који се баве енергетском делатношћу а одговарајуће институционалне промене треба да унапреде њихово пословање. То се пре свега односи на економске ефекте и оспособљавање за сусрет са конкуренцијом и тржиштем.

Разлози за доношење закона:

- повећање сигурности снабдевања потрошача енергијом кроз увођење тржишне конкуренције, стриктну контролу монополских делатности и смањење трошкова пословања
- креирање атрактивног окружења за правовремена инвестициона улагања у енергетски сектор, односно стварање неопходних услова за дугорочни развој енергетских делатности
- неопходност усаглашавања наше регулативе са регулативом Европске Уније и регулативом земаља у региону

Основна начела:

- заштита потрошача
- одрживи развој енергетике
- тржишно пословање
- регулисан и недискриминаторан приступ природним монополимa
- енергетска ефикасност, коришћење обновљивих извора и заштита животне средине

Значајније новине

• На утврђеним начелима и принципима, треба да се отпочне са вођењем јединствене политике развоја енергетских делатности, доношењем стратегије развоја енергетике на нивоу Републике Србије, као и програма за њено спровођење. У процесу планирања потреба за енергијом и начина на који ће се задовољавати те потребе, дефинисана је улога и одговорност републичких, покрајинских и локалних органа управљања, као и самих енергетских субјеката.

• Агенција за енергетику је регулаторно тело које је у свом раду и при доношењу одлука, потпуно независно од свих државних органа, енергетских субјектата и корисника њихових услуга. По својим овлашћењима Регулаторна агенција за енергетику је најважнија нова институција, пошто ће обављати одређене послове који су до сада били у делокругу државних органа.

• Стварање организованог тржишта енергије је дуготрајан процес, а предуслови за његово отварање су укидање монопола у изградњи нових производних капацитета. Законом је регулисан статус квалификованих купаца енергије. То су купци који имају годишњу потрошњу већу од границе прописане потрошње. Они имају право да купују енергију по тржишним ценама и могу да бирају од кога ће је купити. Граница потрошње енергије (за квалификованог купца) смањује се у зависности од реалних услова, односно од динамике отварања тржишта, о чему одлучује Агенција.

• Производњом електричне енергије ће се бавити енергетски субјекти који обављају делатност од општег интереса, независни произвођачи и повлашћени произвођачи.

• Трговином електричном енергијом ће се бавити сви енергетски субјекти који задовоље услове прописане за обављање делатности као снабдевачи електричном енергијом. При томе квалификовани купци могу слободно уговарати куповину електричне енергије од снабдевача, док ће за тарифне купце Влада Републике Србије одредити снабдевача који ће имати обавезу да их снабдева по регулисаним ценама.

• Оператор преносног система је субјект који управља преносним системом, обезбеђује његово оперативно функционисање, обезбеђује недискриминаторни приступ систему и обавља системске услуге. Овај субјект је одговоран за сигурно функционисање електроенергетског система.

• Оператор тржишта је одговоран је за ефикасно организовање трговања енергијом и енергентима на слободном тржишту. Оператор тржишта дефинише финансијске и друге услове за учествовање у трговини на велико.

• Енергетски субјект који обавља делатност преноса електричне енергије обезбеђује слободан и недискриминаторни приступ мрежи и има посебну обавезу везану за уредно и квалитетно одржавање, као и за планирање развоја и ревитализације система.

• Субјект који обавља делатност дистрибуције електричне енергије дужан је да испоручује енергију свим купцима на подручју на коме обавља ту делатност, да управља дистрибутивном мрежом на принципима јавности и недискриминације, да је одржава и развија.

• Разлог за потпуно регулисање инспекцијског надзора у енергетском сектору у овом закону је постојећа шароликост и расцепканост законске регулативе. За разлику од постојећег стања, биће дефинисан инспекцијски надзор за целу енергетску делатност.

• Прелазним одредбама је дефинисана динамика прилагодавања новим условима, односно одложено дејство појединих одредби, имајући у виду да овај закон садржи значајна реформска опредељења, да је потребно основати више потпуно нових институција у енергетском сектору и припремити низ подзаконских аката. Предвиђено је формирање два предузећа - једног које ће обављати делатности преноса електричне енергије и функције оператора система и тржишта, и другог које ће обављати делатности производње и дистрибуције електричне енергије, трговине електричном енергијом, као и снабдевања тарифних купаца.

ПОВРАТАК...

Објављивањем Директиве о електричној енергији и њеном применом у свим земљама чланицама, Европска Унија је започела процес реорганизације електроенергетског сектора, реструктурирања и креирања заједничког, интерног тржишта електричне енергије.

У Србији и Црној Гори, као и у другим земљама - кандидатима за улазак у Европску Унију, примена правила које налаже Директива, увелико је отпочела.

"Меморандум о креирању регионалног тржишта електричне енергије у југоисточној Европи и његовог интегрисања у интерно тржиште електричне енергије ЕУ", потписан је у Атини 15. новембра 2002. године. Наша земља је потписала тај Меморандум.

Желимо да створимо амбијент за трговину енергетским производима и услугама, који ће обезбедити сигурно снабдевање електричном енергијом у региону, сигурност улагања у нове капацитете, спречавање националних и регионалних монопола.

И наша Република ће, као чланица Заједнице Србије и Црне Горе, успоставити моделе националних тржишта који су компатибилни са Директивом ЕУ.

Образоваће се одговарајуће институције: Државна енергетска агенција, Надзорна агенција електричне енергије, Оператор преносног система и Оператор дистрибутивног система.

Електропривреда Србије је све време укључена у активности које имају за циљ да поставе правила реорганизације електроенергетског сектора и функционисања регионалног тржишта југоисточне Европе и Балкана.

Својим ангажовањем у техничким радним групама SETSO TF под окриљем ETSO и Атинског форума, стручњаци ЕПС-а учествују у припреми докумената и уговора у вези са почетком примене јединствене ETSO CBT методологије за обрачун прекограничног промета електричне енергије. Истовремено се баве хармонизацијом процедура за откривање и спречавање загушења у мрежи, значајних за успешно одвијање овог комплексног процеса. Када ће се тај процес завршити и када ће бити формирано регионално тржиште електричне енергије, тешко је рећи. Последње анализе указују да би се то могло догодити током 2007. године, с тим да ће се завршне процедуре имплементирати најкасније до 2010. године.

Међу основне предуслове за стварање регионалног тржишта електричне енергије свакако спада завршетак процеса реконекције прве и друге УСТЕ синхроне зоне. Поред обнове мреже у Босни и Херцеговини и изградње трафостанице 400/110 kV Ернестиново, неопходно је да се одреди и редослед укључења далеководна на пресеку између прве и друге УСТЕ синхроне зоне. Предвиђено је да се процес реконекције реализује укључењем четири 400-киловолтна правца: јадранске магистрале, далеководна Младост - (Сремска Митровица) - Ернестиново, далеководна Суботица - Шандорфалва и Арад - Шандорфалва (као један правац) и Росиори - Мукачево.

Након великих распада електроенергетских мрежа у САД, Канади и Италији, указала се потреба да се редефинише приступ питањима сигурности рада УСТЕ интерконекције и њеном утицају на функционисање тржишта електричне енергије, сагледавајући интернационалну димензију рада електроенергетског система уз поштовање техничких правила и стандарда.

За регион југоисточне Европе и Балкана - дакле и за ЕПС, ово је важно, нарочито када се има у виду постојећи, подељени статус мреже, неадекватна техничка опремљеност и различита величина електроенергетских система. Техничко унапређење је неопходно поготово у области телекомуникација, које треба да омогуће захтевани ниво размене података, како међу системима Балкана, тако и према обрачунским центрима Европе.

У том циљу припрема се Оперативно упутство УСТЕ-а које ће бити довршено крајем 2004. године, са техничким правилима, препорукама и прописима које треба да задовољи сваки електроенергетски систем. То упутство ће се односити и на земље југоисточне Европе односно Балкана, које су све, осим Турске и Албаније, чланице УСТЕ-а.

Иначе, Електропривреда Србије у периоду од јуна 2003. до јуна 2005. године обавља функцију председавајућег у регионалној асоцијацији систем оператора преноса SUDEL.

Пројекти и студије који ће помоћи креирању регионалног тржишта

У циљу успешног окончања процеса креирања регионалног тржишта југоисточне Европе, у току је израда бројних студија и пројеката, како на националном, тако и на регионалном нивоу. Међу значајнијима, поготово са аспекта Електропривреде Србије, су:

Студија "Акциони план за регионално тржиште електричне енергије и утврђивање приоритета у развоју инфраструктуре";

Студија улагања у производњу електричне енергије;

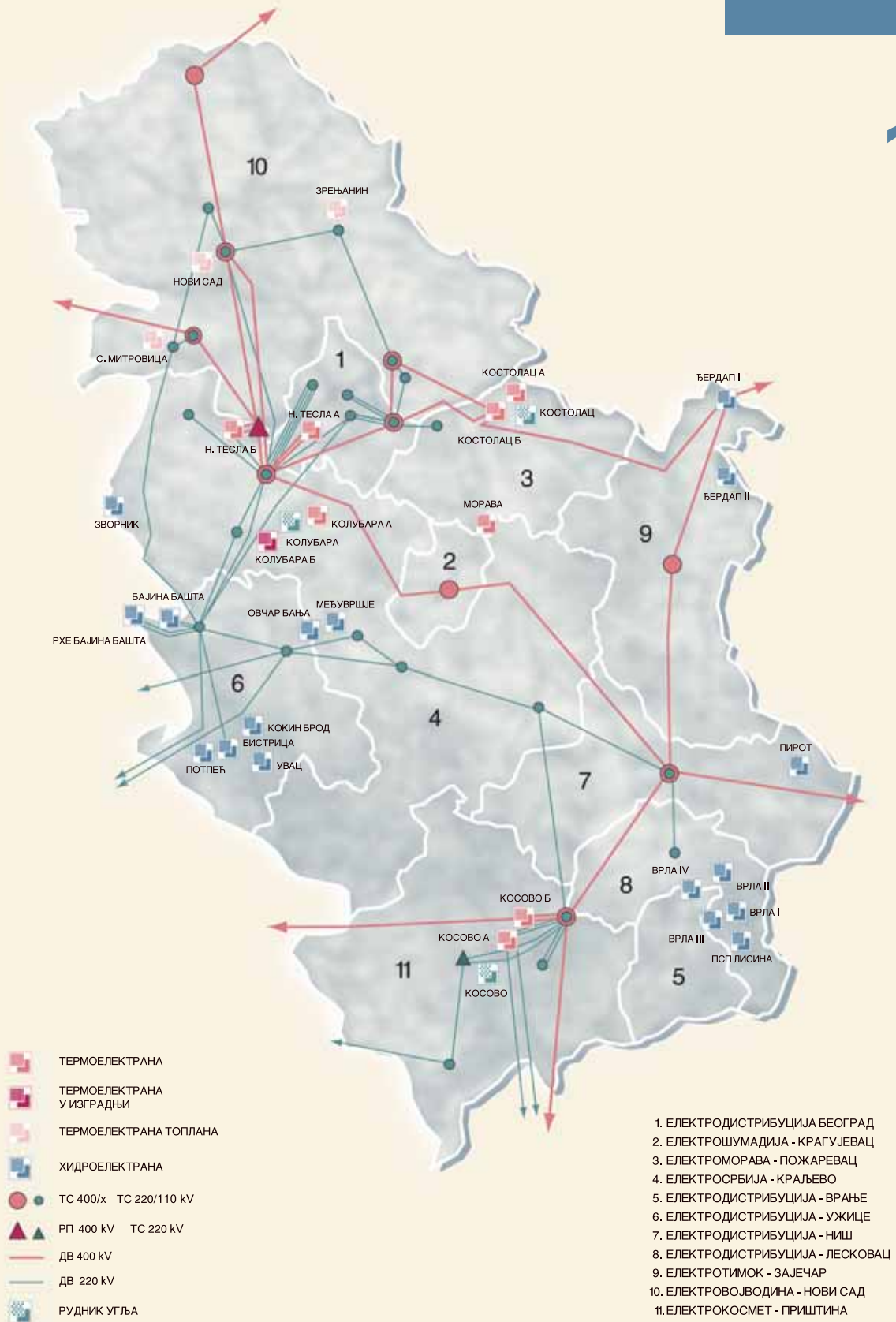
SECI пројекти: Пројекат развоја регионалне преносне мреже на подручју Балкана и Пројекат регионалног развоја телеинформационе инфраструктуре на подручју Балкана;

SEETEC пројекти: Пројекат техничке подршке електроенергетским системима југоисточне Европе, Пројекат развоја производних капацитета у земљама Балкана.

Израда студија и пројеката је поверена еминентним консултантским кућама, а финансирање су обезбедиле донаторске организације.

ГОДИНА СТАБИЛНОГ РАДА

Наш електроенергетски систем је радио сигурно и стабилно. Хаваријска ограничења нису примењивана. Свим купцима смо испоручили онолико квалитетне електричне енергије колико им је било потребно.

У оквиру припрема за поновно повезивање са првом синхроним УСТЕ зоном, настављен је рад на побољшању квалитета рада примарне и секундарне регулације, учестаности и размене снаге.

На основу комерцијалних уговора увезено је 1667 GWh електричне енергије, што је за 46 одсто мање него претходне године. По први пут после 11 година, потписали смо и уговор за комерцијални извоз од 394 GWh.

Производња електричне енергије у електранама у Србији и ХЕ Пива износила је 34192 GWh. У капацитетима ЕПС-а је произведено 33436 GWh, а ако се изузме учешће косметских термоелектрана (Косово А и Косово Б), производња износи 30108 GWh.

Термоелектране и ТЕ-ТО ЕПС-а су произвеле 24318 GWh и оствариле највеће учешће (72,7%) у укупно оствареној годишњој производњи ЕПС-а.

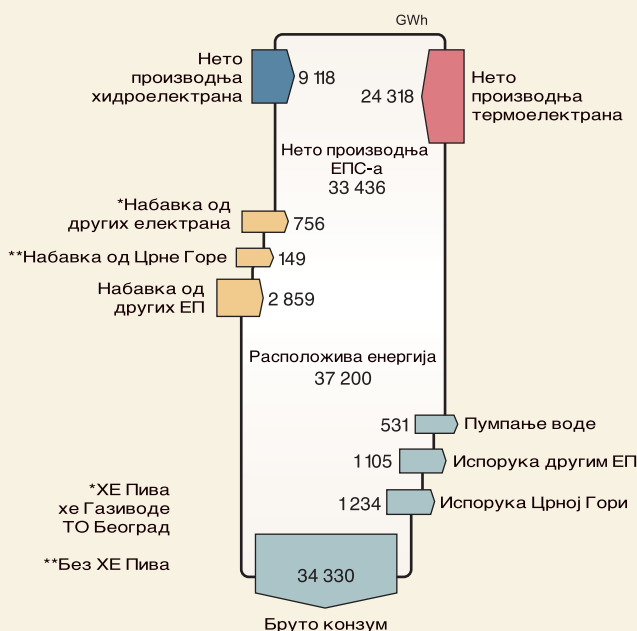
Хидроелектране ЕПС-а произвеле су 9118 GWh, што је, због велике суше, најмања годишња производња, самим тим и учешће (свега 27,3%) у укупној производњи ЕПС-а у последњих десет година.

И поред тога што је остварена рекордна производња - већ четврту годину заредом она се повећава, није довољна за подмирење потреба купаца.

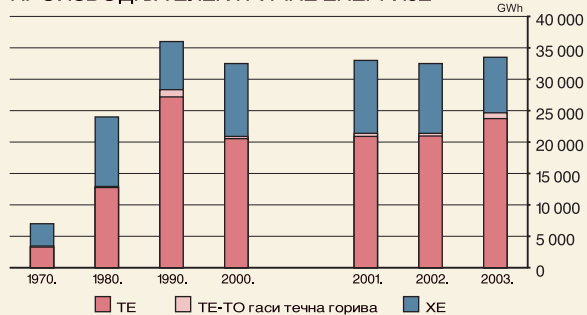
Иначе, бруто конзум је износио 34340 GWh електричне енергије. Јавним предузећима за дистрибуцију је испоручено 31951 GWh а директним потрошачима 1160 GWh. Учешће домаћинства у укупној потрошњи је 58,84%. Највећа месечна потрошња је остварена у јануару (3741 GWh), а најмања у јуну (2196 GWh). Максимално сатно оптерећење од 6564 MW, забележено је у 18. сату 13. јануара.

У односу на претходну годину, потрошња електричне енергије за загревање просторија у зимским месецима је смањена, али с друге стране, повећана је за хлађење у летњем периоду.

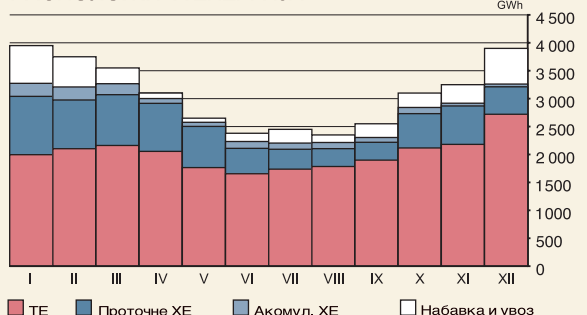
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИ БИЛАНС

ПРОИЗВОДЊА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

РАСПОЛОЖИВА ЕНЕРГИЈА

ЕЛЕКТРАНЕ

Последњу деценију двадесетог века обележили су неповољни услови под којима је ЕПС радио и пословао. Добро пројектован, изграђен и одржаван електроенергетски систем, после десет тешких година и економских, политичких, социјалних и енергетских потреса, нашао се крајем 2000. године у изузетно тешкој ситуацији.

Најпре су идентификовани најзначајнији проблеми:

- производњом из електрана није могла да се покрије нарасла и нерационално висока потрошња
- опрема у производним капацитетима, нарочито у термоелектранама, била је деградирана због лошег одржавања, старења и застоја у развоју
- недовољно спремна постројења су, због потреба потрошње, била ангажована изнад својих реалних могућности
- хронична неликвидност због веома ниских цена електричне енергије.

Сагледани су оквири, дефинисани циљеви и усвојени најважнији принципи за хитно поправљање укупног стања производних капацитета.

Почела је реализација низа мера и активности за опоравак система.

Осмишљена је концепција, направљен је целовит програм, дефинисани су приоритети и почело је решавање проблема.

Задаци су били да се:

- заустави пад техничке ефикасности и производних могућности електрана, првенствено интензивним улагањем у капиталне ремонте и санацију

- летње сезоне максимално користе за ремонте и санацију (нарочито у термоелектранама)

- раст потрошње за грејање прво заустави, а затим и смањи модификацијама тарифног система и енергетском политиком усмереном у правцу рационалног коришћења електричне енергије

- цена електричне енергије повећава корак по корак, динамиком прихватљивом за становништво

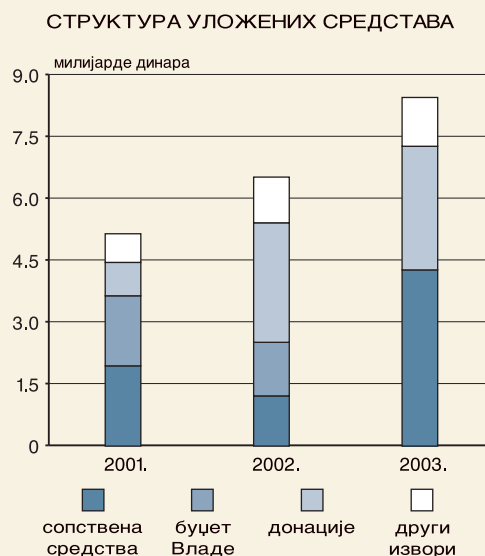
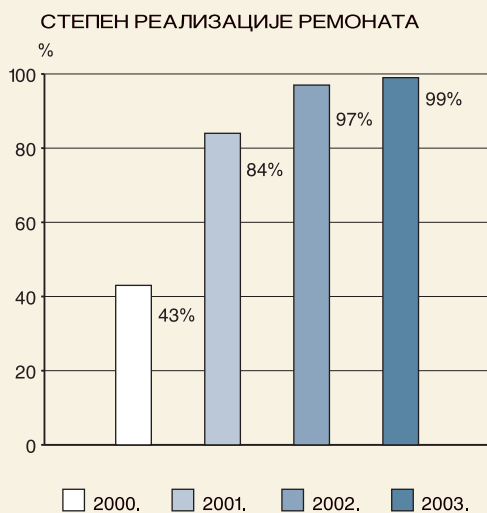
- омогући ЕПС-у да послује без губитака - укупни приход ЕПС-а зависи од цене, али и од обима производње са што нижим трошковима.

За финансирање комплексног подухвата на обнови производних постројења обезбеђена су средства из донација, кредита, а у 2001. и 2002. години и из буџета Владе Србије. У 2003, након пораста прихода ЕПС-а, забележено је до сада највеће улагање сопствених средстава, и то без помоћи из буџета.

Први новац који је обезбеђен уложен је обнову блокова на којима се најбрже и са најмање средстава могао постићи највећи ефекат.

Почело је са:

- враћањем у погон онеспособљених капацитета,
- капиталним ремонтима,
- појачаним стандардним ремонтима,
- завршавањем недовршених инвестиција,
- модернизацијом постројења.

ЕЛЕКТРАНЕ

На тај начин су остварена четири циља:

1. повећана је расположивост и поузданост капацитета,
2. смањени су губици у процесу експлоатације, односно повећан је степен искоришћења,
3. смањени су трошкови одржавања
4. делимично је продужен радни век постројења.

У околностима повољнијим но претходних година, али још увек ванредним, планирани ремонти су у 2003. реализовани у пуном предвиђеном обиму уз брижну контролу свих параметара - од техничких до финансијских.

Уложена су највећа средства а радови су били најобимнији и најсложенији у последњих десет година.

За опоравак ЕПС-а су коришћена велика донаторска средства, као и значајни кредити Владе Немачке и Пољске, при чему су та средства углавном наменски усмеравана ка термоелектранама, за које су опрему испоручивале управо ове земље.

Најзначајнија и највећа донација за хидроелектране је донација Владе Јапана, намењена РХЕ Бајина Башта. У 2003. години је окончан капитални ремонт агрегата 2, а 2004. ће исти посао бити обављен на агрегату 1.

Донаторска заједница је оценила - новац који је она бесповратно дала, односно поклонила ЕПС-у, ЕПС је искористио на најефикаснији начин, без икаквих пропуста или злоупотреба.

ЕЛЕКТРАНЕ

После три успешне ремонтне сезоне, а посебно ове последње - у 2003. години, заустављен је тренд деградације и прекинуто "исцрпљивање радних способности" опреме у термоелектранама. Континуитет планираног одржавања је обезбеђен.

Неостварена динамика раста цена електричне енергије, само је успорила темпо опоравка, али тај процес није угрожен.

До 2000. године - све већи број принудних застоја, дуже санирање кварова и одлагања ремонта.

Последица - термоблокови су све мање времена били расположиви, радили су са све мањом снагом.

Током 2003, после ефикасно обављених ремонта, бележи се значајно побољшање.

У 2003. години - најдуже трајање планских ремонта, најмањи принудни застоји у последњих десет година.

Ангажовање термоелектрана на годишњем нивоу је повећано. У поређењу са протеклих десет година, провеле су највише времена у раду и оствариле су највећу годишњу производњу.

Пример - јавна предузећа ТЕ Никола Тесла и ТЕ Костолац - 20 383 GWh електричне енергије.

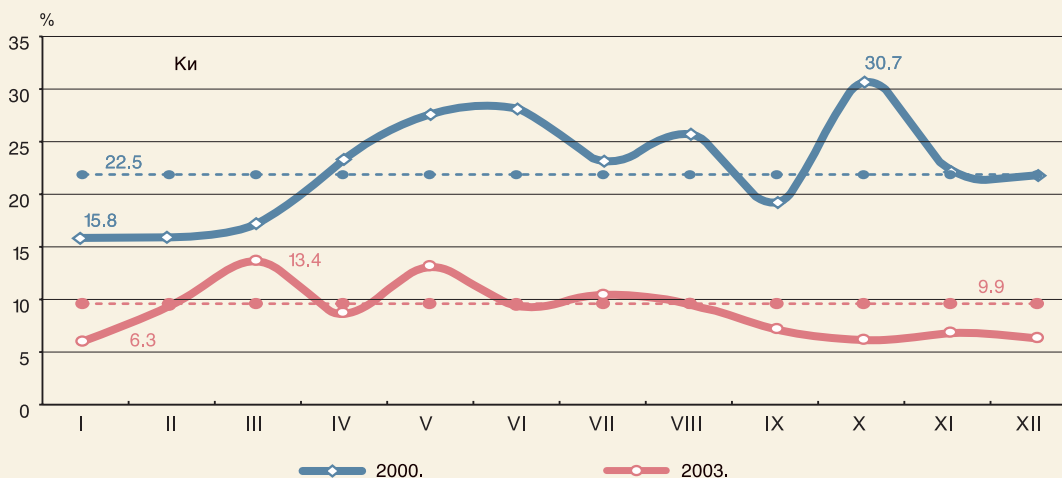
Скраћено је време за отклањање застоја и кварова.

Еквивалентни коефицијент принудних застоја је са 34,5 одсто у 2000. години пао на 19,2 одсто. То је за 5,8 одсто мање у односу на 2002. годину.

Истовремено, то је најнижи коефицијент принудних застоја од 1994. године.

Смањена је и месечна динамика непоузданости блокова, обезбеђена је стабилност рада термоелектрана, што је омогућило ефикаснији рад електроенергетског система и ниже трошкове производње.

МЕСЕЧНЕ ПРОМЕНЕ КОЕФИЦИЈЕНТА ИСПАДА У 2000. И 2003. ГОДИНИ

ЕЛЕКТРАНЕ

У 2000. години у најлошијем стању су били блокови косточачких термоелектрана. Током последње три године на три блока су завршени капитални ремоти (два блока у ТЕ Костолац Б и један у ТЕ Костолац А) и тиме је обезбеђен највећи утицај на укупно побољшање рада у термо-сектору.

Уз далеко већу ефикасност рада, која ће се заокружити завршавањем преосталих планираних радова, то је пример како се повољан кредит (Пољски), не огледа само у роковима отплате и каматама, него, пре свега, у најоптималнијем и ефикасном коришћењу.

Што се тиче хидроелектрана, иако је уочљив благи пад њихове ефикасности, још увек, без техничких ограничења, оне успевају да прераде сав расположив водни потенцијал.

У претходне три године, осим у РХЕ Бајина Башта, нису рађени значајнији захвати у погледу оптимизације физичког и функционалног стања производних капацитета, усклађених са финансијским могућностима ЕПС-а.

Од 2004. године почиње период комплексног решавања проблема у хидроелектранама, пре свега ревитализацијом агрегата, најпре у ХЕ Ђердап I, а потом у ХЕ Бајина Башта.

Последња кризна година

2003. година - последња кризна година у раду производних капацитета Електропривреде Србије.

У следећим годинама - наставак ремонта и рационалније производње, за чију реализацију су запослени у ЕПС-у и до сада показивали завидан ниво инвентивности и ефикасности. Истовремено, планирају се и нови послови и пројекти ревитализације и модернизације производних капацитета, у којима ће, поред осталог, посебна пажња бити посвећена и заштити животне средине.

УГАЉ

Производња угља је једна од основних делатности ЕПС-а будући да лигнит представља главно гориво за термоелектране које производе готово 70 одсто електричне енергије у Србији.

Експлоатација лигнита се одвија на површинским коповима рударских басена "Колубара" и "Костолац". Укупна површина оба басена износи око 1 000 квадратних километара.

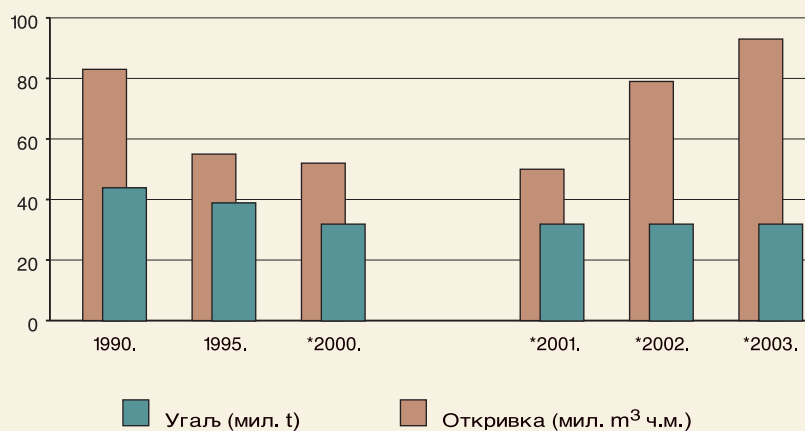
До половине 2003. године у саставу ЕПС-а је било и осам рудника са подземном експлоатацијом угља који је коришћен за широку потрошњу и делом за ТЕ Морава.

Електроенергетским билансом ЕПС-а билансира се и угаљ из два површинска копа басена "Косово", у која је ЕПС деценијама улагао новац. Електропривреда Србије сада нема могућност да прати ту производњу.

Подводна експлоатација угља је у руднику "Ковин". Тај угаљ се продаје индустрији и широкој потрошњи.

Лигнит са површинских копова је нискокалорично гориво, топлотне вредности у просеку 7 500 kJ/kg.

ПРОИЗВОДЊА УГЉА И ОТКРИВКЕ

*Без косметских рудника

УГАЉ

Копови колубарског басена производе око 80 одсто лигнита у Србији (без косовских копова). Активна су четири копа: Поље "Б", Поље "Д", "Тамнава Исток" и "Тамнава Запад", који снабдевају ТЕ Колубара, ТЕНТ "А" и "Б" и ТЕ "Морава".

У костолачком басену активна су три површинска копа: "Дрмно" "Ђириковац" и "Кленовник", који снабдевају ТЕ Костолац "А" и "Б".

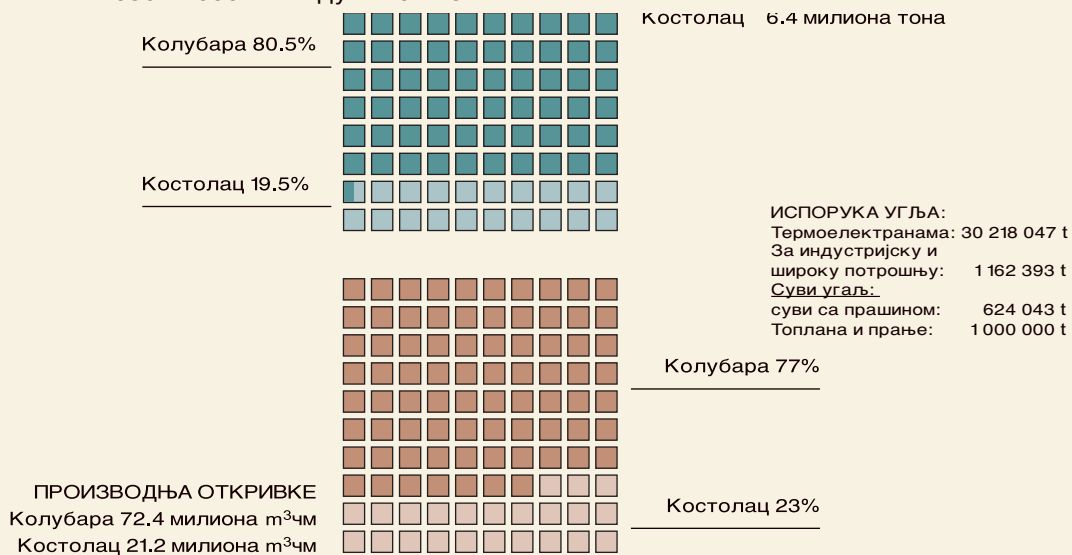
Све термоелектране имају депоније лигнита чији капацитет задовољава по-требе електрана за најмање 15 дана рада, независно од рада површинских копова.

Билансне резерве у басенима "Колубара" и "Костолац" обезбеђују довољне количине угља за рад термоелектрана у наредних најмање 50 година (при садашњој динамици експлоатације).

Процењене резерве су веће од 3,2 милијарде тона лигнита (у оквиру постојећих копова више од 1,3 милијарде тона). Неки од постојећих површинских копова ("Тамнава Исток", "Кленовник" и "Ђириковац") су при крају експлоатације. Затварањем ових и отварањем нових рудника обезбедиће се континуирана испорука угља термоелектранама.

Инсталисани капацитети површинских копова су 38 милиона тона лигнита и 100 милиона кубних метара чврсте масе откритке годишње. За експлоатацију лигнита и откопавање јаловине користи се технологија БТО и БТУ система, просечне старости више од 20 година. Има их укупно 24 (18 на откритци и 6 на угљу), а у оквиру њих ради:

- 30 багера капацитета 1260 - 6600 m³ растресите масе по часу
- 17 одлагача капацитета 3000 - 8500 m³ растресите масе по часу
- 429 транспортера са траком укупне дужине 111.5 km, ширине гумене траке 650 - 2000 mm и дужине 226 km.

Однос јаловине и угља, у оквиру активних површинских копова, креће се у просеку $2,2 \text{ m}^3$ чврсте масе по тони за "Колубару" и $4,3 \text{ m}^3 \text{ cm}^3/\text{t}$ за "Костолац".

Прерада угља у басену Колубара се одвија у погону "Колубара - Прерада", а састоји се из неколико технолошких целина: суве сепарације, мокре сепарације, сушаре, топлане и железничког транспорта. Капацитет сушаре је 855 хиљада тона сушеног лигнита годишње.

Експлоатација лигнита на копу "Дрмно" се одвија на 30 - 60 метара испод нивоа Дунава, а развојем копа ка реци радне нивелете ће бити и до 140 m испод нивоа Дунава. Систем за одбрану и заштиту копа "Дрмно" од подземних вода ради од 1983. године и до краја 2003. године испумпано је више од 300 милиона кубних метара воде. У односу на произведену количину угља у истом периоду, коефицијент оводњености копа је $5,2 \text{ m}^3$ воде по тони угља. У раду је увек око 100 бунара дубине 50 - 100 метара. Укупна дужина цевовода за транспорт воде ван граница копа у реку Млаву је готово 30 километара.

Површинске копове у колубарском басену карактеришу густа насељеност, обрадиво земљиште, уз то их пресецају путеви, железничке пруге и водени токови који морају бити више пута измештани. У басену Костолац деградира се изузетно плодно обрадиво земљиште, а на подручју копа "Дрмно" је археолошко налазиште Виминацијум, светског значаја.

Експропријацијом је до 2003. године обухваћено 5 866 хектара у Колубари и 2 259 хектара у Костолцу. Рекултивација је, до 1992. године, спроведена на 1 145 хектара у Колубари и на 462 хектара у Костолцу. У 2003. години су издвојена средства из донација у висини од 60 000 \$ за биолошку рекултивацију 46 хектара на спољашњем одлагалишту "Кленовник".

УГАЉ

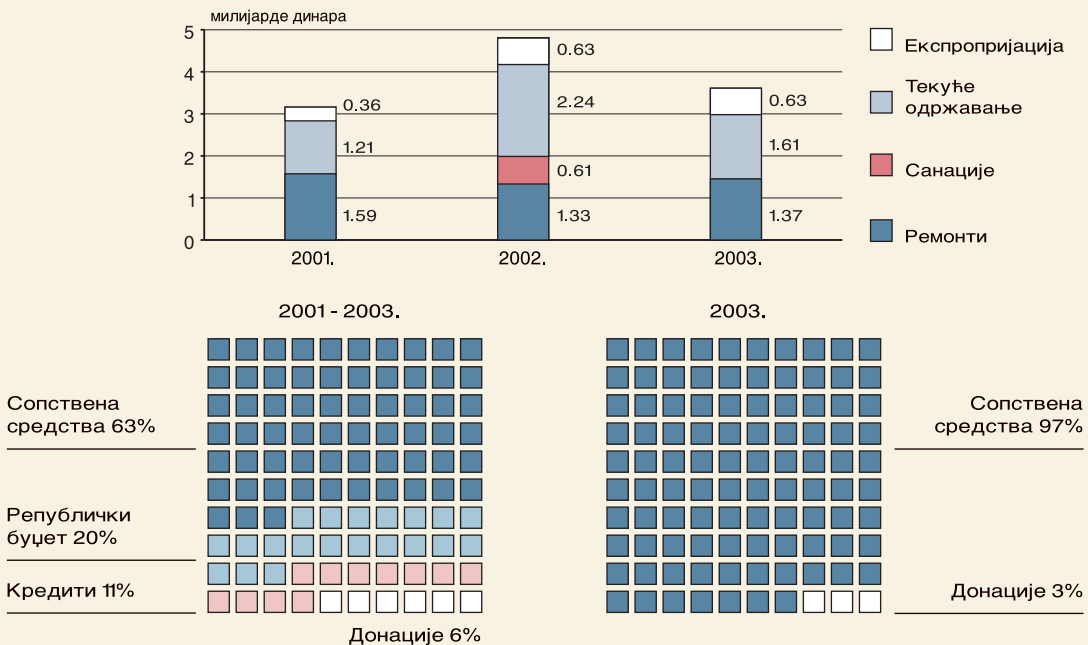
Инвестиције

У периоду између 2001. и 2003. године ЕПС је уложио значајна средства како би се повећала производња угља и откривке.

У басену Костолац забележен је раст инвестиционих улагања: 117 милиона динара у 2001; 560 милиона у 2002; 538 милиона у 2003, са планом од 900 милиона динара за 2004. годину. Средства су уложена за нове транспортне системе, изградњу објеката за предодводњавање "Дрмна", пресељење БТО система капацитета 4 200 m³/h са копа "Ђириковац" на коп "Дрмно" (IV БТО), повезивање депонија угља ТЕ Костолац "Б" - ТЕ Костолац "А", куповину резервних делова, израду пројектне документације за набавку новог БТО система... Планирана средства у 2004. години намењена су за куповину новог БТО система капацитета 6 600 m³ растресите масе по тони, изградњу новог пријемно-расподелног бункера, ревитализацију IV БТО система, израду дренажних бунара, за трачне транспортере...

У басену Колубара, у периоду 2001 - 2003. година, реализоване су донације пре-васходно преко Европске агенције за реконструкцију. Средства су уложена у санацију стања на коповима, ревитализацију багера SRs 1 201, набавку помоћне механизације, аутобусе за превоз људи, резервне електро и машинске делове, телекомуникациону опрему, репроматеријал... Због процене да је у протеклом периоду и поред свега што је урађено, направљен заостатак од 100 милиона m³ јаловине, приступило се хитном инвестиционом програму за набавку новог БТО система и замени постојећих система транспортера на Тамнави Западно Поље.

УЛАГАЊА У УГЉЕНОКОПЕ КОЛУБАРЕ И КОСТОЛЦА

Да би се смањили трошкови производње угља и откривке, тежи се побољшању услова производње који се односе на:

- увођење савремених метода управљања и организације рада на површинским коповима, преради угља и на одржавању опреме;
- ревитализацију основне рударске опреме;
- завршетак Инвестиционог програма "Тамнава Запад" чиме ће се обезбедити производња од 12 милиона тона угља и 24 милиона m³ чврсте масе.
- завршетак Инвестиционог програма Поља "Б", чиме ће се обезбедити производња и 3 милиона тона угља и 6 милиона m³ чврсте масе.
- решавање заменског капацитета "Тамнаве Исток" отварањем површинског копа "Велики Црљени";
- завршетак Инвестиционог програма доградње површинског копа "Дрмно" за капацитет 6,5 милиона тона годишње и повећање капацитета на 9 милиона тона;
- изградњу информационо-надзорно-управљачког система за сектор лигнита;
- управљање квалитетом угља;
- благовремено решавање проблема експропријације и заштита археолошких истраживања;
- заштиту радне и животне средине;
- рекултивацију деградираних површина;
- предодоводњавање и одводњавање копова "Дрмно" и "Тамнава Запад";
- измештање насеља, експропријација земљишта, преусмеравање реке Кладнице;
- побољшање услова рада и заштите радника на радним местима.

ПРЕНОС ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ЕПС - ЈП Електроисток је у 2003. години, први пут после дужег времена, крајње квалитетно обавио ремонте у свим погонима преноса уз коришћење значајних средстава из донација.

Средствима Европске Уније, а посредством Европске агенције за реконструкцију, потпуно је ремонтован далековод Петровац на Млави - Бор. Та донација била је вредна 5,2 милиона евра. Европска Унија поклонила је Електроистоку и трансформатор 220/110/20 kV, снаге 150 MVA.

Европска Унија је преносном систему ЕПС-а помогла са више од 24 милиона евра. Средствима Светске банке (четири милиона евра) и сопственим средствима обављена је прва фаза увођења 400-киловолтног напона у веома важну трафостаницу Сремска Митровица 2.

Норвешком донацијом, вредном пет милиона евра, потпуно је реконструисана трафостаница Бор 3, заправо, изграђено је сасвим ново и изузетно модерно постројење. Ревитализован је далеководни правац од Ниша до ТС Лесковац 4 и даље према ТС Лесковац 2. На ТС Лесковац 2 уграђен је и други трансформатор 220/110 kV. Реновирана је трафостаница Београд 5. Почели су радови на изградњи два веома значајна 110-киловолтна далеководна: Смедерево - Смедеревска Паланка и Александровац Жупски - Куршумлија. Електропривреда Србије је на далеководима поставила више стотина километара заштитне ужади са оптичким влакнима.

Обављени су огромни послови на пројектовању, као и припремне активности за нове инвестиционе подухвате. Очекује се, наиме, да преносни систем Електропривреде Србије у 2004. години постане највеће градилиште у области преноса у Европи и да ЕПС, самим тим и Србија, ускоро буде потпуно спреман за тржиште електричне енергије. Свакако да ће нови капацитети и технологије битно утицати на сигурно и поуздано снабдевање потрошача квалитетном електричном енергијом. Финансијска средства су обезбеђена из два велика кредита - Европске банке за обнову и развој (60 милиона евра) и Европске инвестиционе банке (59 милиона евра), као и донације из Хеленик плана (36 милиона евра).

СМАЊЕЊЕ ГУБИТАКА У ПРЕНОСУ

Електрични губици у преносној мрежи су једна од техничких перформанси која битно утиче на успешно пословање.

Годишњи електрични губици у преносној мрежи ЕПС-а у периоду 2001 - 2003. година имају тренд пада како у апсолутном, тако и релативном износу.

На овакав тренд утицали су:

- повећање поузданости преносних капацитета
- смањење вршног оптерећења (резултат примене новог Тарифног система)
- увоз електричне енергије у периоду велике потрошње из других ЕЕС који су електрично близу значајног потрошачког чвора
- боље напонске прилике у преносној мрежи (резултат бољег рада производних капацитета блиских великим потрошачким центрима), у периодима велике потрошње.

ГУБИЦИ

	2000.	2001.	2002.	2003.
Губици у преносу без Космета (GWh)	1 305	1 390	1 339	1 229
Губици у преносу Космета - процена (GWh)	130	151	159	152
Укупна потрошња (GWh)	33 309	34 849	34 412	34 871
Транзити (GWh)	1 609	1 634	3 661	3 845
Губици у односу на укупну потрошњу (%)	4.308	4.422	4.353	3.960
ГУБИЦИ (%)	4.110	4.224	3.935	3.567

ГУБИЦИ У ДИСТРИБУЦИЈИ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

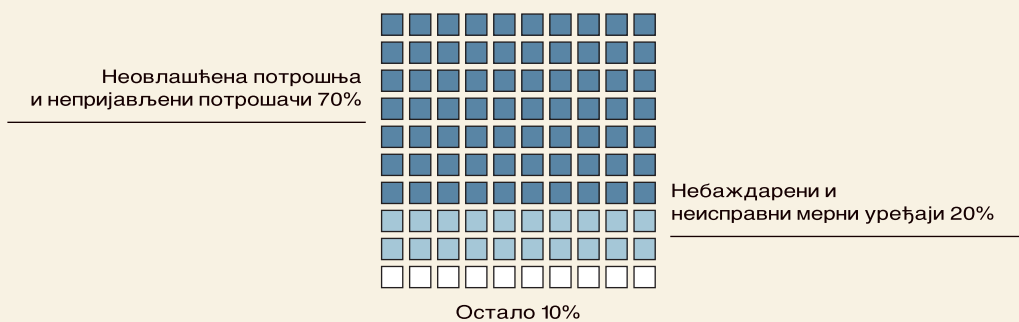
Губици електричне енергије у електродистрибутивним предузећима и даље представљају највећи проблем за пословање како самих електродистрибутивних предузећа, тако и целокупне Електропривреде Србије. Губици у електродистрибутивној мрежи на основу календарске године су се повећали са 14,79 на 15,15 одсто док су на основу енергетске године (1. април 2003 - 31. март 2004. године) они смањени са 15,03 на 14,95 одсто.

Услед још увек неекономске цене електричне енергије и недостатка средстава, онемогућено је значајније инвестирање у развој дистрибутивне мреже, па се технички губици и даље крећу на нивоу из претходних година.

На повећање укупних губитака значајно утичу нетехнички губици који су се у претходном периоду увећали. Процењена структура нетехничких губитака дата је на слици.

У циљу сузбијања и смањења нетехничких губитака у ЕПС-у је формиран Стручни тим који је у 2003. години сачинио "Јединствени оперативни програм за смањење нетехничких губитака у електродистрибутивној мрежи Србије". На основу овог програма и његових краткорочних и дугорочних мера, електродистрибутивна предузећа спроводе акције са циљем да се сузбије неовлашћена потрошња електричне енергије, уведу стандарди који су везани за бројила електричне енергије, побољша спровођење законске регулативе... Очекује се да ове мере убрзо дају прве видне резултате на смањењу нетехничких губитака. После дужег времена планира се набавка и замена већег броја бројила електричне енергије, што ће свакако допринети побољшању квалитета мерења и смањењу губитака по том основу.

ГУБИЦИ У ДИСТРИБУЦИЈИ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

НОВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ У ДИСТРИБУЦИЈИ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Дистрибутивна делатност је 2003. годину започела са потпуно сређеним, обновљеним или новонаправљеним техничким препорукама. Технички Савет електродистрибутивне делатности, који постоји готово 40 година, усвојио је и јавности презентирао Техничке препоруке ЕД "спаковане" у две књиге од по 500 страна, као и на компакт диску.

У електродистрибутивној делатности се наставило са применом нових технологија и нових техничких решења, а неки од примера за то су следећи:

- ТС 110/20 kV "Нова Пазова"
- Прекидачи 110 kV са SF₆ гасом за спољну монтажу (уграђени у ТС 110/35/10 kV "Бујановац" и 110/10 kV "Прешево")
- Вакумски прекидачи 35 kV и 10(20) kV са извличивим ћелијама за унутрашњу монтажу (уграђени у ТС 35/10 kV Врање 3)
- Микропроцесорска заштита и управљање, инсталирана у ТС 110/10 kV "Прешево" и ТС 35/10 kV Врање 3
- Микропроцесорска заштита и управљање, инсталирана у ТС 110/10 kV "Обилић".

Осим испоруке наведене опреме, организована је едукација стручњака дистрибутивних предузећа у циљу касније успешне експлоатације и одржавања електроенергетских објеката.

НА ПУТУ ФИНАНСИЈСКОГ ОПОРАВКА

Потпуно новим начином пословања, чинећи да из сопствених ресурса извуче максимум, ЕПС је у последње две године остварио значајне интерне уштеде. Процес рационализације се наставља у континуитету.

У циљу остваривања Електроенергетског биланса Републике и Годишњег програма пословања, утврђен је Програм мера пословне политике за 2003. годину.

Из Програма мера пословне политике за 2003. годину остварено:

Уштеде у трошковима материјала, одржавања, инвестиција и непроизводних услуга уговарањем послова путем тендера и у конкуренцији више понуђача, применом прописаних процедура при набавкама и преиспитивањем постојећих уговора са партнерима у циљу смањења цена и обезбеђења бољих услова - ефекат од 1,5 до 2 милијарде динара годишње.

Степен наплате електричне енергије у 2003. години израчунат из односа укупно наплаћене и фактурисане реализације (без пренетог салда из претходне године) износи 87, док је у 2000. години износио 70 одсто.

Смањено је учешће компензација у укупној наплати прихода (које по правилу у себи садрже нереалне цене и нетржишне елементе) са 36% у 2000. години на 5% у 2003. години. Остварен је ефекат од 0,7 до 2,4 милијарде динара.

Да би се повећао степен наплате електричне енергије, закључени су споразуми о репрограму дуга уз обавезу редовног измиривања текућих рачуна са више од 170 000 потрошача. Укупан износ репрограмираног дуга износи 6,6 милијарди динара.

Репрограмирано је 12,9 милијарди динара доспелих обавеза према јавним приходима (порез на промет, порези и доприноси на зараде, порези на финансијске трансакције, накнаде за коришћење вода, таксе и сл.).

По основу емитованих обвезница са свим банкама је уговорена каматна стопа у висини есконтне стопе НБ Србије. Пословне банке су могле примењивати каматну стопу по својој пословној политици (као за краткорочне кредите) која је неупоредиво већа. Укупан ефекат 180 милиона динара у 2003. години у односу на 2001.).

Убрзано је измиривање обавеза према добављачима. Просечан период плаћања је 2000. износио 334 дана, а у 2003. години 129 дана.

Почев од 2003. ЕПС не користи субвенције из буџета Републике, док су оне у 2001. износиле 1,1 милијарду динара, а 2002. године 4,8 милијарди динара.

Унапређени су финансијски токови, њихово праћење и контрола, а у току је израда FMS-IKRS (интегрални компјутеризовани рачуноводствени систем) који треба да обезбеди подизање ефикасности и унапређење финансијског управљања, смањење трошкова производње, увођење оптимизације и контроле финансијских токова.

Предузимањем мера од краја 2000. године до данас, значајно је побољшано пословање ЕПС-а и смањена нерационална потрошња. Међутим, за потпуну производно-финансијску консолидацију потребан је дужи временски период и предузимање даљих корака, утврђених Пословним планом ЕПС-а за период 2003 - 2005. година.

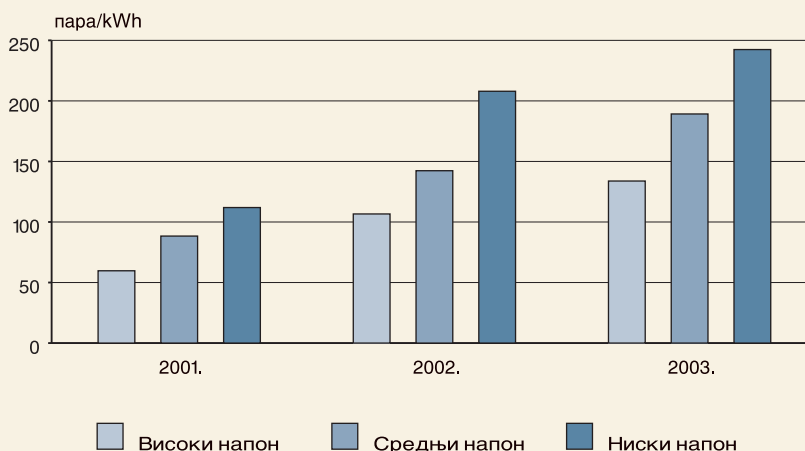
ЦЕНЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

У 2003. години остварена је просечна продајна цена електричне енергије на конзуму ЕПС-а од 224,33 пара/kWh.

Просечне цене електричне енергије на конзуму ЕПС-а

КАТЕГОРИЈА ПОТРОШЊЕ	пара/kWh				
	ПЛАН	ОСТВАРЕЊЕ	ОСТВАРЕЊЕ	ИНДЕКСИ	
	2003.	2002.	2003.	3/1	3/2
	1	2	3	4	5
Високи напон (110 kV)	135.08	106.49	138.80	103	130
Средњи напон - укупно	177.14	142.34	186.72	105	131
УКУПНО ВИСОКИ И СРЕДЊИ НАПОН	165.75	133.01	173.80	105	131
Ниски напон (0,4 kV I степен)	229.24	199.06	247.51	108	124
Широка потрошња - укупно	242.31	205.90	242.63	100	118
- 0,4 kV II степен	351.72	340.33	369.58	105	109
- домаћинства	227.50	187.40	224.58	99	120
Јавно осветљење	207.80	154.91	207.57	100	134
УКУПНО НИСКИ НАПОН	240.33	204.21	242.41	101	119
УКУПНО	220.80	184.54	224.33	102	122

ОСТВАРЕНА ЦЕНА НА КОНЗУМНОМ ПОДРУЧЈУ СРБИЈЕ

ЦЕНЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Интензивнији пораст цене електричне енергије у односу на претходну годину резултат је започетог процеса отклањања диспаратитета почев од 2001. године. У односу на 2001. остварена просечна цена у 2003. години је већа за 2,11 пута. У складу са мерама пословне политике утврђеним Годишњим програмом пословања за 2003. годину унапређен је Тарифни систем за продају електричне енергије а цена је повећана за 15 одсто почев од 1. јула.

Уведени су и попусти у цени:

- за категорију потрошача "домаћинство" који редовно измирују текуће обавезе а немају стари дуг, попуст износи 5 %;
- уживаоцима материјалне помоћи, за месечну потрошњу електричне енергије од 450 kWh одобрава се попуст од 30 % (ових корисника има око 42 000).

Корекција цена електричне енергије ће се наставити и у наредном периоду до достизања нивоа који би омогућио покривање свих оправданих трошкова као и адекватну профитну стопу. Тиме би се обезбедило да Електропривреда Србије уредно сервисира све своје дугове и обавезе и уједно започне са инвестиционим циклусом који би требало да буде гарант поузданог снабдевања потрошача у будућности као и генератор укупног друштвеног и привредног развоја у земљи.

У складу са растом цена електричне енергије и исправљањем диспаратитета према другим енергентима, обавиће се и корекција Тарифног система у правцу увођења јединствених тарифних ставова за све потрошаче из исте категорије.

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ

БИЛАНС СТАЊА ЈП ЕПС на дан 31. децембар 2003. године

000 дин.

ПОЗИЦИЈА	Износ прет. год. (почетно стање)	Износ текуће године		
		Бруто	Исправ. вред.	Нето (4-5)
1	2	3	4	5
А К Т И В А				
А. НЕУПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ	0	0	0	0
Б. СТАЛНА ИМОВИНА	255 754 855	951 748 644	685 113 589	266 635 055
I Нематеријална улагања	28 467 312	35 254 854	1 410 160	33 844 694
II Основна средства	225 427 723	910 766 210	681 031 552	229 734 658
III Дугорочни финансијски пласмани	1 859 820	5 727 580	2 671 877	3 055 703
В. ОБРТНА ИМОВИНА	26 158 635	56 634 531	25 184 488	31 450 043
Г. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	366 477	175 543	0	175 543
Д. ПОСЛОВНА ИМОВИНА	282 279 967	1 008 558 718	710 298 077	298 260 641
Ђ. ГУБИТАК	185 327 064	204 324 727	0	204 324 727
Е. ПОСЛОВНА АКТИВА	467 607 031	1 212 883 445	710 298 077	502 585 368
Ж. ВАНПОСЛОВНА АКТИВА	1 991 354	2 655 237	616 023	2 039 214
З. УКУПНА АКТИВА	469 598 385	1 215 538 682	710 914 100	504 624 582
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	33 412 514	16 675 346	0	16 675 346
П А С И В А				
А. КАПИТАЛ	370 119 091	401 471 927		
I Основни капитал	235 388 950	238 293 434		
II Емисиона премија	0	0		
III Резерве из добитка	0	0		
IV Нераспоређени добитак	0	0		
V Ревалоризационе резерве	134 730 141	163 178 493		
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	13 352 714	12 546 660		
В. ОБАВЕЗЕ	77 419 136	80 929 655		
Г. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	6 716 095	7 637 126		
I Примљене донације	5 188 870	4 550 152		
II Остала пасивна временска разграничења	1 527 225	3 086 974		
Д. ПОСЛОВНА ПАСИВА	467 607 036	502 585 368		
Ђ. ВАНПОСЛОВНА ПАСИВА	1 991 349	2 039 214		
Е. УКУПНА ПАСИВА	469 598 385	504 624 582		
ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	33 412 514	16 675 346		

ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ ЈП ЕПС

000 дин.

Е Л Е М Е Н Т И		ОСТВАРЕНО	ПЛАН	ОСТВАРЕНО	ИНДЕКСИ	
1	2	I-XII 2002.	I-XII 2003.	I-XII 2003.	5/3	5/4
		3	4	5	6	7
I	ПОСЛОВНИ ПРИХОД	58 662 811	64 648 019	66 264 353	113	103
II	ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	64 816 799	75 002 783	68 195 729	105	91
	1. Набавка електричне енергије	9 121 733	5 469 953	6 722 694	74	123
	2. Трошкови материјала и горива	6 405 240	8 132 092	7 227 378	113	89
	3. Одржавање	9 539 596	13 373 900	9 743 617	102	73
	4. Амортизација	16 772 399	20 131 396	17 756 962	106	88
	5. Трошкови запослених	13 601 685	15 985 038	15 936 110	117	100
	6. Осигурање	1 089 953	1 361 912	1 235 677	113	91
	7. Обавезе према држави	4 784 541	5 980 100	5 683 773	119	95
	8. Остали пословни расходи	3 501 652	4 568 393	3 889 518	111	85
I-II	Резултат из пословних односа	-6 153 988	-10 354 764	-1 931 376	31	19
III	ПРИХОД ОД ФИНАНСИРАЊА	3 033 898	2 705 482	2 913 269	96	108
IV	РАСХОДИ ФИНАНСИРАЊА	5 341 266	3 560 445	3 687 010	69	104
III-IV	Резултат из финансијских односа	-2 307 368	-854 963	-773 741	34	90
V	НЕПОСЛОВНИ И ВАНРЕДНИ ПРИХОДИ	24 148 420	7 940 100	10 935 728	45	138
VI	НЕПОСЛОВНИ И ВАНРЕДНИ РАСХОДИ	18 457 933	8 950 300	12 817 792	69	143
V-VI	Резултат непословних односа	5 690 487	-1 010 200	-1 882 064	-33	186
A	УКУПАН ПРИХОД (I+III+V)	85 845 129	75 293 601	80 113 350	93	106
Б	УКУПНИ РАСХОДИ (II+IV+VI)	88 615 998	87 513 528	84 700 531	96	97
A-Б	Укупан финансијски резултат	-2 770 869	-12 219 927	-4 587 181	166	38

ИНВЕСТИЦИЈЕ

За финансирање инвестиционих активности у 2003. години уложено је 4.2 милијарде динара.

Структура ангажованих средстава је следећа: средства ЕПС-а 3 191 милиона динара, донације 122 милиона динара; кредити 381 милион и средства потрошача 488 милиона динара - односно, укупно 4 182 милиона динара.

У односу на план инвестиција за 2003. годину, ангажована средства износе свега 55 одсто. Али, без обзира на тако драстичну редукцију средстава, остварени су значајни резултати, од којих помињемо неке:

- у ПК Костолац израда и комплетирање погонске станице, дислоциран је багер и припадајући БТО систем;
- на коповима РБ Колубара, поред низа мањих радова, најзначајнији захват је био измештање реке Кладнице и Дубоког потока;
- ХЕ Ђердап је отпочео са припремним радовима за програм ревитализације, а интензивирани су и радови на заштити приобаља;
- у ТЕ Никола Тесла А завршено је 40 одсто послова на реализацији пилот постројења "Плазма за подршку ватре" на блоку 2;
- у делатности преноса електричне енергије - откуп земљишта и пројектовање на више преносних објеката;
- телекомуникације - отпочела је монтажа OPGW оптичких каблова за пренос информација и сигнала;
- електродистрибуције су због повећаних заједничких улагања са потрошачима премашиле годишњи план за 17,7 одсто.

НАУЧНО - ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Научно-истраживачки рад представља једну од битних развојних делатности у ЕПС-у. Он се координира на нивоу целог Јавног предузећа. Усмерен је на оптимизацију рада и управљања системом и његовим деловима, на планирање развоја и реформе електроенергетског система, технолошка унапређења, стандардизацију и заштиту животне средине.

У 2003. години планирано је да се утроши 148 милиона динара за те сврхе, али је реализовано само 62 одсто. Разлог су нова процедура уговарања и успорена динамика реализације студија.

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У 2003. години је почела знатно већа пажња да се посвећује заштити животне средине.

Најзначајније активности су реализоване и ефекти постали видљиви у побољшању стања електрофилтера у термоелектрани Никола Тесла А, на блоковима 3 и 1. Овим су емисије честица вишеструко смањене.

Договорено је финансирање и интензивирани су припреме за промену технологије транспорта и одлагања пепела и шљаке у термоелектранама Никола Тесла Б и Костолац Б. Припремана је документација и за ТЕ Никола Тесла А и ТЕ Костолац А. Овим ће се радикално поправити стање у окружењу ових депонија у заштити ваздуха и подземних вода, нарочито у ТЕ Никола Тесла Б.

Пројектно-студијска документација је рађена и у циљу санације и ублажавања деградационих процеса у акумулацијама хидроелектрана и прибранским објектима и утицаја прераде и експлоатације угља.

Унапређује се и систем мониторинга утицаја делатности ЕПС-а на животну средину.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ

Телекомуникациони систем ЕПС-а омогућава пренос говорних порука и информација за сопствене потребе. Пошто пружа подршку свим делатностима, сврстава се у категорију инфраструктурних система.

Основни задатак телекомуникација је задовољење потреба за преносом података за управљање електроенергетским системом, говорних сигнала, сигнала заштите водова високог напона и пословних података.

Постојећи телекомуникациони систем базиран је на аналогној технологији конципираној још 1980. године. У међувремену су организационе промене и увођење нових технологија у рад електроенергетског система, као и технолошки напредак у области телекомуникација условили постављање нове концепције. При томе се водило рачуна да телекомуникациони систем буде усклађен са развојем електроенергетског система, потребама диспетчерског и пословног управљања и да мрежа преноса буде усклађена са развојем мрежа суседних електропривреда, ради међусобног повезивања.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ

ЕПС-ов сопствени телекомуникациони систем служи за потребе комуницирања у процесу производње, преноса и дистрибуције електричне енергије и производње угља.

Сачињавају га следеће функционалне мреже:

- мрежа преноса,
- телефонска мрежа,
- мрежа за пренос процесних и пословних података,
- мрежа мобилних радио веза.

Успешност функционисања ЕПС-а у многоме зависи од повезаности и тесне сарадње са електроенергетским системима у окружењу. Та чињеница поставља одређене захтеве пред телекомуникациону мрежу, ради размене података приликом управљања електро-енергетским системима. Неки од тих захтева су дефинисани у пројекту Teleinformation System Among National Dispatch of SECI Countries, који обухвата повезивање националних центара дванаест земаља југоисточне Европе, ради прикључења на УСТЕ и стварања јединственог тржишта електричне енергије.

Телекомуникациона мрежа ЕПС-а ће се са мрежама суседних земаља повезати постављањем оптичког кабла у земљоводном ужету са системима синхроне дигиталне хијерархије велике пропусне моћи - OPGW - на далеководне између интерконективних објеката.

У току 2003. године ЕПС је сопственим средствима опремио интерконективне деонице OPGW каблом на далеководима ТС Суботица 3 према Мађарској и ТС Сремска Митровица 2 према Хрватској. Са далеководима на правцима Београд - Обреновац - Нови Сад - Суботица и Београд - Обреновац - Ваљево - Бајина Башта постављено је укупно око 500 km OPGW кабла.

За 2004. годину се планира повезивање релација Обреновац - Крагујевац - Ниш - Бугарска и Београд - Дрмно - ХЕ Ђердап 1 - Румунија.

Средствима кредита ЕИВ и ИБРД ће се фазно, током 2004, 2005. и 2006. године поставити још око 2000 km OPGW кабла на далеководима ЕПС-а и преко 50 објеката опремити системима синхроне дигиталне хијерархије.

SECI пројекат

Пројекат Southeast Europe Cooperatio Initiative - SECI предвиђа израдњу телеинформационог система који ће обезбедити пренос информација између националних диспечерских центара земаља југоистичне Европе. Ово је још један од разлога за правовремену реализацију магистралне равни телекомуникационе мреже преноса Електропривреде Србије.

Карактеристика наших информационних система су подељеност информатике и телекомуникација. Те две целине су међусобно веома зависне и тесно повезане. Реорганизацијом ЕПС-а доћи ће до коренитих измена тог сложеног система.

У току 2003. године рађено је на пројектима у области информационих технологија:

- EMS (Energy Management System) реализује се из швајцарске донације
- FMS (Financial Management System) је донација World Bank-е
- Легализација Microsoft и Oracle производа

Да би се било каква реорганизација компаније спремно дочекала и спровела, најважније је контролисати механизме централних (core business) пословних функција, што подразумева интеграцију пословних апликација (EAI - Enterprise Application Integration).

ERP (Enterprise Resources Planning) су системи без којих није могуће ефикасно водити компанију у скорој будућности.

а) Овај систем (или системи) се дограђује на поменути FMS

б) Модули који чине овај систем а од значаја су за компанију свакако су:

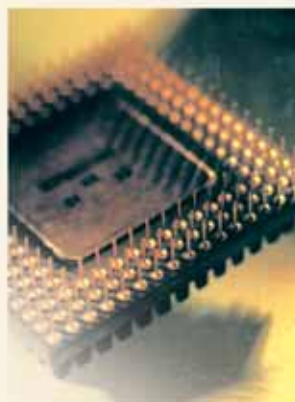
I Maintenance Management, управљање одржавањем

II Billing, системи наплате електричне енергије.

У ове системе је у неким од јавних предузећа електродистрибуције у току 90-тих година уложено пуно средстава, резултати нису изостали али ни издалека нису били према очекивањима.

III Custome Relation Management, однос са потрошачима.

Да би до сада уложена средства, решења и посебно кадрови и њихова знања, били правилно коришћени у скорој будућности, неопходно је да се схвате циљеви и мисија информатичке подршке, за коју више нема никакве дилеме, да ли је или није предуслов успешног пословања ЕПС-а какво сви прижељкујемо.

ОДНОСИ С ЈАВНОШЋУ

Један од дугорочних задатака Електропривреде Србије је стварање и неговање имиџа компаније.

Имиџ ЕПС-а, у чијем саставу су и дистрибуције, најлакше се поправља, али и квари на шалтеру дистрибуције или кроз некоректан рачун за електричну енергију.

Зато је посебна пажња усмерена ка подизању нивоа квалитета услуге на шалтерима и едукацији радника који у непосредном контакту са купцима, утичу на стварање слике о нашој компанији. У току 2003. године 700 радника из свих дистрибуција прошло је курс на коме им је не само објашњен значај осмеха, већ су и обучавани да реше конфликт и да што лакше изађу из стресне ситуације.

Пројекат репрограмирања старих дугова био је праћен PR акцијом на територији свих дистрибуција, уз обезбеђивање потпуно истог PR материјала за неколико стотина људи, на различитим нивоима, који су се појављивали у централним и локалним медијима, објашњавајући значај репрограмирања.

Објашњавање рачуна за струју, давање савета како да рационално троше електричну енергију и тако смање рачун, награђивање редовних платиша...неке су од акција чији је циљ био побољшање односа са купцима, са једном од јавности којима се ЕПС обраћа.

Посебна пажња се посвећује раду са медијима и сарадњи са Удружењем новинара енергетичара, у коме су сви најважнији новинари који обавештавају јавност о раду Електропривреде Србије. Стручне екскурзије објектима ЕПС-а, али и електропривредама у окружењу које су у процесу реструктурирања, имале су велики одјек у медијским круговима.

Едукација младих потрошача се налази у центру пажње свих едукативних PR пројеката ЕПС-а. На сајту ЕПС-а се налази квиз у коме деца могу да виде како се од угла прави електрична енергија. Ускоро ће имати прилику да науче како се од воде прави струја, као и како да је рационално користе. У основним школама, у којима је игрица представљена, наишла је на велико занимање. Најбоље екипе су добиле поклон од ЕПС-а - посету највећој термоелектрани у Обреновцу, као и комплете књига.

Снимљена је и едукативна ТВ серија за децу под називом "Рађање светлости" која на популаран начин упознаје децу са радом електроенергетског система у свим фазама: од производње, преноса, дистрибуције, све до шалтера, на коме плаћају струју.

Велика пажња се посвећује интерном информисању запослених преко интерног гласила "ЕПС" (тираж 17 000 примерака), билтена "Е - инфо", који се у електронској форми доставља на 750 адреса у компанији и ван ње (издавање 1 - 3 пута недељно)... У периоду реструктурирања интерно информисање ће добити на значају.

Сајт ЕПС-а www.eps.co.yu иновира се готово сваког дана.

ЉУДИ

У ЕПС-у је на крају 2003. године запослено 49 631 радника. Од тог броја 6 656 радника са Космета је на плаћеном одсуству.

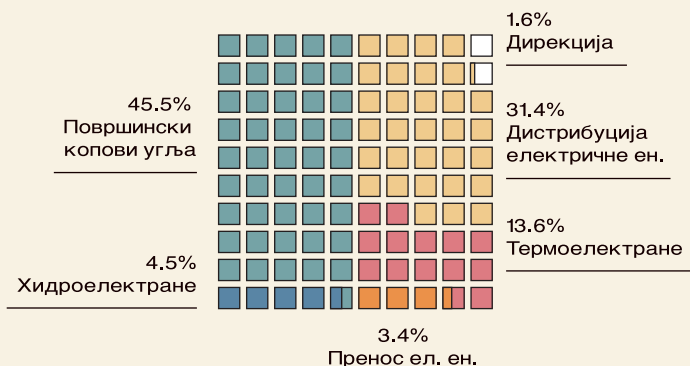
Према квалификационој структури доминантно је учешће запослених између IV и VII степена стручне спреме (60,1%). Просечна старост је 43 године.

Број запослених се током 2003. године смањио за 6 231, односно за 11,2%. На то умањење је, пре свега, утицало издвајање Јавног предузећа за подземну експлоатацију угља са 5 388 радника.

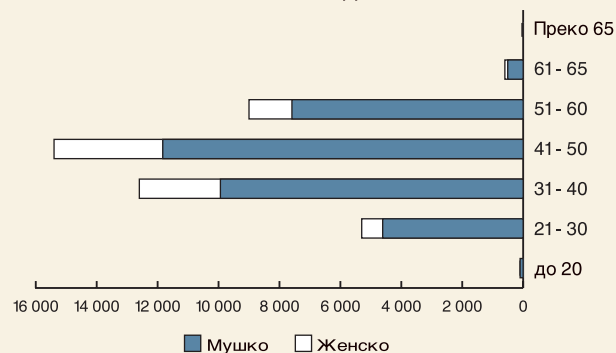
Надлежни органи су донели одлуку да се од делова и организационих целина појединих јавних предузећа оснује 12 нових предузећа са 3 590 запослених. Влада Републике Србије је дала сагласност на донете одлуке тако да њихово издвајање из система ЕПС-а треба да се оконча у 2004. години. Поред тога, Влада Републике Србије је дала сагласност за додатно осамостаљивање осам предузећа неелектропривредне делатности са 2 591 запосленим, чији су оснивачи јавна предузећа у систему ЕПС-а. Упис у судски регистар и самосталан рад ових предузећа се очекује почетком 2004. године.

УКУПАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У ЕПС-У 31. ДЕЦЕМБРА 2003.

	2001.	2002.	2003.	Разлика	
				2002-2001.	2003-2002.
Производња електричне енергије	8 292	8 023	7 804	-269	-219
Хидроелектране	2 084	1 976	1 942	-108	-34
Термоелектране	5 381	5 233	5 066	-148	-167
Термоелектране - топлане	827	814	796	-13	-18
Производња угља из површинске експлоатације	20 136	19 718	19 548	-418	-170
Производња угља из јамске експлоатације	5 321	5 413	0	92	-5.413
Пренос електричне енергије	1 458	1 466	1 454	8	-12
Дистрибуција електричне енергије	13 867	13 742	13 476	-125	-266
Дирекција	732	715	693	-17	-22
Укупно ЈП ЕПС без Космета	49 806	49 077	42 975	-729	-6.102
Радници са Космета	7 116	6 785	6 656	-331	-129
Укупно ЈП ЕПС са Косметом	56 922	55 862	49 631	-1 060	-6 231

БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ ПРЕМА ГОДИНАМА И ПОЛУ

СИНДИКАТ

Запослени у ЕПС-у својом слободном вољом одлучују да ли ће се и у коју синдикалну организацију учланити. Далеко најбројнији је Синдикат радника Електропривреде Србије у који је учлањено више од 90 одсто запослених.

Односи послодавца - генералног директора и Синдиката радника ЕПС-а, као већинског, регулисани су Посебним колективним уговором за Електропривреду Србије, као и другим законским актима.

У Колективном уговору су посебно битне одредбе које прописују услове за рад Синдиката ЕПС-а.

Синдикату се, према тим одредбама, достављају материјали за седнице Управног одбора ЕПС-а када се расправљају питања од значаја за економски и социјални положај запослених.

Генерални директор ЕПС-а дужан је да информисе Синдикат о питањима из своје надлежности, а од битног значаја за економски и социјални положај запослених. То се, пре свега, односи на: податке о пријему нових радника и престанку рада запослених у Предузећу за период од шест месеци; полугодишњи и годишњи извештај о стању безбедности и заштити здравља запослених; исплаћене просечне зараде са индексом раста у односу на претходни месец (месечно, тромесечно и годишње); предлог годишњег плана пословања Предузећа и полугодишњи и годишњи извештај о пословању, као и на учешће зарада и трошкова рада у укупним трошковима пословања ЕПС-а.

Синдикату се уручују позиви са материјалима и за седнице на којима се разматрају мишљења, предлози, захтеви и иницијативе синдиката, односно одлучује о појединачним правима, обавезама и одговорностима запослених.

За рад синдиката су, без накнаде трошкова, обезбеђени коришћење одговарајућих просторија, као и стручна, административна и техничка помоћ. (обрачун и наплата чланарина и осталих средстава према програму рада синдиката ЕПС-а и сл.

У складу са финансијским могућностима, годишњим планом пословања, ЕПС обезбеђује и део средстава за финансирање активности Фонда солидарности у Предузећу.

Пројекат Развој институција Електропривреде Србије, започет је у суштини још 2001. године интензивним радом стручњака ЕПС-а и Министарства рударства и енергетике на Закону о енергетици.

Септембра 2003. године, Европска агенција за реконструкцију је и донацијом подстакла интензитет тога рада у домену јединственог процеса развоја и едукације менаџмента у ЕПС-у.

Препознајући потребе ЕПС-а за обуком менаџмента о савременим методама и специјалистичким вештинама потребним за будући развој компаније, Министарство рударства и енергетике и генерални директор ЕПС-а су овим пројектом желели да припреме компанију за велике промене које се очекују наредних година и подрже реформе у електроенергетском сектору, уважавајући Директиву Европске Уније и Атински меморандум.

Специфични циљеви пројекта су пружање техничке помоћи ЕПС-у ради:

- подизања стандарда планирања у Предузећу, да би се тиме обезбедило доношење исправних одлука на свим нивоима планирања, нарочито у односу на инвестиције,
- увођења метода управљања, које ће омогућити бољу оперативну ефикасност и олакшати реформу електроенергетског сектора.

Овим пројектом је предвиђено:

а) Обучавање двестотине директора ЕПС-а за развој општег менаџмента (Cross-Functional Training).

Курсеви ће се одржавати и током 2004. године. Обука обухвата следеће области: корпоративно и пословно планирање, планирање у реструктурирању и децентрализацији, планирање финансијских ресурса, планирање људских ресурса, основне карактеристике општег менаџмента. Сваки курс се састоји из два модула, од којих први траје три а други два дана, са приближно месец дана размака између модула.

б) Обучавање двестотине менаџера ЕПС-а за менаџере специјалисте (Functional Training). Курсеви се одржавају у току 2004. године. Програмом су предвиђене следеће области: Управљање људским ресурсима, Планирање и управљање пројектима, Планирање и управљање материјалима и снабдевањем, Финансијско планирање, приходи, расходи, Корпоративно и пословно планирање, Разумевање тржишта енергије. Сваки од ових курсева траје по пет дана.

ЕДУКАЦИЈА

в) Обучавање десет тренера који ће убудуће континуално спроводити обуку општег менаџмента са будућим менаџерима.

г) Студијско путовање за тренере и менаџере, са циљем упознавања са начинима обука, рада и функционисања неких модерних, европских електроенергетских компанија које послују у условима конкуренције. Том приликом ће се разменити искуства и сазнања из истих области пословања - производње и дистрибуције, преноса, тржишта енергије, као и о начинима рада регулаторних агенција у земљама чланицама Европске Уније.

д) Припрема Плана обуке за наредне три године, коју ће да спроводе ЕПС-ови тренери.

Поред обука менаџера у 2003. години, значајне обуке на нивоу компаније су и у оквиру увођења Financial Management System-а. У току је израда студије о томе и обука стручњака ЕПС-а, како професионалаца, тако и оних којима то није основна делатност. Потом ће се радити на увођењу FMS-а у функцију и избору одговарајућег софтвера и хардвера.

С обзиром на очекиване промене у електроенергетском сектору у компанији је одржано и неколико радионица на тему - Програм реформи у електроенергетском сектору. Циљ је био да се што већи број запослених упозна са променама које следе.

У склопу редовних, планираних обука у 2003. години, јавна предузећа ЕПС-а су организовала специјалистичке обуке запослених из различитих области за различите профиле - од нивоа доктора наука, до нивоа монтера... (примера ради: око 700 шалтерских радника је прошло обуку у оквиру PR пројекта о промени односа према купцима). Различитим видовима обуке, школа и курсева обухваћено је неколико хиљада људи. ЕПС је, дакле, у 2003. години био својеврсна учионица. Циљ је био исти: унапређење знања из различитих области, као и стицање нових вештина и упознавање са новим технологијама.

БУДУЋНОСТ ЈЕ ПОЧЕЛА... БУДУЋНОСТ ЈЕ ПОЧЕЛА... БУДУЋНОСТ ЈЕ ПОЧЕЛА... БУДУЋНОСТ ЈЕ ПОЧЕЛА...

*"Доћиће једном дан, када ћемо сви бити заборављени
и када ће бакарне жице, завоји од гушајерке и гвоздене везе
мировати само у музејима.
Тада ће човеково дете
које жели да говори са својим пријатељем,
а не зна где се он налази,
позвати електричним гласом, који само он чује
и који за тај глас има удешено електрично уво.
Он ће звати!
"Где си?" и чуће одговор
"Ја сам у дубини рудника, на врху Анда, на широком океану"*

Ђорђе Станојевић, 1897.

САДРЖАЈ:

Страна:

Мисија	5
Уводник	6
Организација ЕПС-а	8
Основни подаци	9
ЕПС "језиком бројки"	10
Из "дневника рада"	12
"Привредна слика" Србије 2003.	15
Реорганизација и реструктурирање	16
ЕПС и нова законска регулатива	18
ЕПС на регионалном тржишту енергије	20
Електроенергетски систем	23
Електране	25
Угаљ	30
Пренос електричне енергије	35
Губици у преносу и дистрибуцији	36
Нове технологије у дистрибуцији ел. енергије	38
На путу финансијског опоравка	39
Инвестиције	44
Научно-истраживачки рад	45
Екологија	45
Телекомуникације	46
Информациони системи	48
Односи с јавношћу	49
Људски ресурси	50
Синдикат	51
Едукација	52

Издаје: ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ
Центар за односе с јавношћу

11000 Београд, Царице Милице 2
e-mail: eps@eps.co.yu
www.eps.co.yu

Дизајн и припрема: DIFFORMA
Штампа: ПУБЛИКУМ Београд